

Idees

La memòria de la República: sí, però...

Andreu Mas-Colell

És interessant que l'aniversari de la proclamació de la II República hagi coincidit amb l'exaltació de la bandera legal espanyola protagonitzada per l'exministre de Defensa. Que la dreta espanyola faci seva amb passió aquesta bandera és esperable. Que vingui des del Govern actual és més sorprenent, i un acte de gran irresponsabilitat, ja que posa el dit en una ferida que cou: la falta de símbols compartits. El pacte, més o menys implícit, de la transició va ser l'acceptació per part dels demòcrates històrics de la bandera tradicional de la monarquia, profundament identificada amb el franquisme, a canvi de concedir-li un tractament suau i estrictament protocol·lari. Fou una solució convenient que només podrà mantenir-se, és clar, si es respecta i no es pretén dictar sobre les emocions de la gent.

Si s'hi insisteix, el que succeirà és que ressuscitarà la bandera de la República, una que, per a molts, ens és més simpàtica, més neta, i més capaç de despertar emocions. És previsible, per exemple, que molts catalans no vulguin que les seves reserves a la bandera espanyola legal siguin interpretades simplement com a lleialtat a la senyera catalana, i vulguin, per tant, demostrar que també hi ha una bandera espanyola amb la qual poden identificar-se. Crec que és inevitable: com més s'afirmi la bandera espanyola legal més s'enlairarà una bandera republicana que no està tacada pel franquisme. Com que, sembla, no es poden tenir dues banderes (a l'ONU cal penjar-hi alguna cosa) i com que és improbable que la monarquia adopti la bandera de la república (d'altra banda una solució elegant), o que hi hagués una fusió de banderes, més valdria que ens estalvià-

rem la provocació i que en aquest tema mantinguéssim el pacte de la transició.

Però aquest pacte no l'hem de mantenir en tot. S'entén, per exemple, que a la transició es decidís no parlar gaire del franquisme. Era convenient per a la "reconciliació" del moment i, a més, no calia, tots el teníem molt present. Però trenta anys després el resultat ha estat un munt d'ignorància en el nostre jovent i una certa legitimació històrica de l'episodi franquista. Això s'ha de revisar. I podríem dir tres quarts del mateix (però només tres quarts) pel que fa a la República i a la guerra, encara que les raons de la seva posada en parèntesi a la transició no van ser exactament les mateixes (certament no va ser per excés d'informació). En resum, la recuperació de la memòria de la nostra història del segle XX és positiva i indispensable.

José Antonio Alonso, nou ministre de Defensa, al costat de José Bono, el seu predecessor en el càrrec, el dia en què aquest va anunciar la seva dimissió.

“El pacte, més o menys implícit, de la transició va ser l'acceptació per part dels demòcrates històrics de la bandera tradicional de la monarquia, profundament identificada amb el franquisme, a canvi de concedir-li un tractament suau i estrictament protocol·lari”

Ara bé, crec que la forma com es desenvolupa la recuperació de la memòria de la República i la guerra és problemàtica en un aspecte molt important. Em sembla evident que opcions polítiques concretes estan patrimonialitzant aquest record. Podem celebrar junts el dia inicial, el 14 d'Abril, i commemorar junts el dia final que, podríem, simbòlicament, fixar en l'afusellament del president Companys. Però l'entremig ja no està tan clar. No s'està fent un bon servei a la complexitat de la història confonent la pròpia amb la de tots. Tothom té dret a la seva República. Ha de ser possible admirar el període republicà sense entendre-se davant les "gestes" de Buenaventura Durruti, o sense fer com si es pensés que els que varen morir a l'Arrabassada són morts anecdòtiques o danys col·laterals inevitables.